

Notatka ze SPOTKANIA REGIONALNEGO w Poznaniu
Wielkopolskie Regionalne Forum Terytorialne
Poznań, 23 maja 2018 roku

Spotkanie inaugurujące debatę na temat rozwoju Wielkopolski odbyło się 23 maja 2018 roku w Sali Sesyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Cykl dyskusji diagnostycznych, które przeprowadzono w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Forum Terytorialnego, przyjęło formę spotkań, regionalne w Poznaniu oraz subregionalne poświęcone poszczególnym częściom naszego województwa w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i ponownie w Poznaniu. Obszarem zainteresowania spotkania regionalnego było całe województwo. Władze regionalne i środowisko lokalne miały możliwość skonfrontowania wiedzy o potencjałach i problemach rozwojowych Wielkopolski oraz wypowiedzieć się na temat ramowych założeń przyszłej strategii. W spotkaniu uczestniczyli: przedstawiciele samorządu regionalnego – Marszałek Marek Woźniak, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego, Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego i ekspert regionalny Pan Paweł Churski, prof. UAM dr hab. z Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, oraz reprezentanci samorządów powiatowych i gminnych, państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji.

Spotkanie przebiegło wg harmonogramu:

11:00 – 11:30	Rejestracja uczestników
BLOK I	
11:30 – 11:45	Powitanie gości
11:45 – 12:00	Ramy organizacyjne prac nad strategią, istota i uzasadnienie konsultacji diagnostycznych, prezentacja ram merytorycznych cyklu konferencji
12:00 – 12:30	Stan i wyniki dotychczasowych prac badawczych dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkopolski
12:30 – 13:00	Kluczowe problemy kształtowania przestrzeni Wielkopolski
13:00 – 13:30	Przerwa kawowa
BLOK II	
13:30-14:15	Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Wielkopolski
14:15-14:35	Wstępne ramy merytoryczne przyszłej strategii, kluczowe kwestie kierunkujące dyskusję diagnostyczną
14:35 – 15:20	Dyskusja
15:20 – 15:30	Podsumowanie spotkania

Spotkanie otwierające cykl debat na temat strategii rozwoju Wielkopolski po 2020 roku otworzył Pan **Marek Woźniak**, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, który w swoim wystąpieniu wskazał, że 2020 rok będzie kluczowy dla programowania rozwoju Wielkopolski. W tym czasie straci ważność obecnie obowiązująca Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Doceniając znaczenie dialogu z partnerami społecznymi już na etapie diagnostycznym, przed formalnym procedowaniem Strategii, zaplanowano spotkania informacyjno-diagnostyczne. Konferencja w Poznaniu jest wstępem do pięciu spotkań, które odbędą się w różnych częściach województwa, podczas których omówione zostaną potencjały i bariery rozwoju poszczególnych obszarów. Pan Marszałek podkreślił, że ważnym aspektem dyskusji jest także kolejna perspektywa finansowa Unii Europejskiej po 2020 roku. Zwrócił również uwagę na to, iż strategia rozwoju województwa opierać się

będzie na wyborze celów wspólnych, kluczowych dla rozwoju regionu, mieszczących się przede wszystkim w kompetencjach Samorządu Województwa oraz w kompetencjach innych podmiotów, świadomie angażujących się w rozwiązywanie problemów wspólnych.

Pan **Grzegorz Potrzebowski**, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej, w swoim wystąpieniu podkreślił, że ze względu na krótki czas jaki pozostał do zakończenia obowiązywania aktualnej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku, należy niezwłocznie podjąć prace nad nową Strategią. Przypomniał, że czas poświęcony na opracowanie każdego z dokumentów strategicznych uchwalonych kolejno w 2000, 2005 oraz 2012 roku to około dwa lata. Ponadto, w 2020 roku zakończy się obecnie realizowana perspektywa finansowa Unii Europejskiej. Nowa strategia jest niezbędna dla przygotowania WRPO dla nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Pan **Krzysztof Borkowicz**, Kierownik Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego DPR, przedstawił wyniki dotychczasowych zleconych oraz własnych prac badawczych realizowanych w ramach obserwatorium, a także informacje o sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze Wielkopolski.

Następnie Pan **Marek Bryl**, Dyrektor Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego, przedstawił kluczowe cechy przestrzeni, które charakteryzują obszar wielkopolski. W swoim wystąpieniu przypomniał, że plan zagospodarowania przestrzennego województwa terytorializuje zapisy strategii, a także wskazuje kierunki rozwoju przestrzennego regionu.

W drugim bloku Pan **Paweł Churski**, prof. UAM dr hab. z Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, omówił najważniejsze czynniki rozwoju regionalnego, do których zaliczył kapitały ludzki, społeczny, materialny, finansowy oraz innowacje. Komplementarne współwystępowanie i wzajemne przenikanie się ww. czynników pozwala na stworzenie specyficznych warunków dla inicjowania i przebiegu procesów rozwojowych poszczególnych obszarów. Przedstawił również rekomendacje dla polityki regionalnej w Wielkopolsce, wyróżniając decentralizację i partycypację w realizowaniu polityki regionalnej, a także realizowanie podejścia terytorialnego w oparciu o dobrze zidentyfikowane potencjały.

Pan **Michał Rejewski**, Kierownik Oddziału Planowania Strategicznego DPR, wskazał kluczowe etapy tworzenia nowej strategii rozwoju dla województwa wielkopolskiego. Jako podstawę do przygotowań wskazał prace diagnostyczne, które będą podstawą do ustalania misji i wizji, a także celów przyszłej strategii. Wskazał, że nowa strategia rozwoju województwa po roku 2020 koncentrować się będzie na kompetencjach Samorządu Województwa oraz podmiotów współpracujących, a także uwzględniać będzie w szerszym niż dotąd zakresie uwarunkowania terytorialne wynikające z występujących potencjałów, barier rozwojowych, ale i powiązań funkcjonalnych

W dalszej części spotkania głos zabrali przybyli na spotkanie partnerzy społeczno-gospodarczy, którzy wypowiedali się na temat problemów zidentyfikowanych na obszarze regionu.

Jako pierwszy głos zabrał **przedstawiciel Rady Trzydziestu**, który zwrócił uwagę, że głównym problemem na obszarze Wielkopolski jest brak pracowników, oraz potrzeba przyciągania ludzi młodych do potencjalnie mało atrakcyjnych rynków pracy. Wskazał, że największym problemem jest tzw. „pułapka rozwoju”, która zauważalna jest w przedsiębiorstwach średnich. Duże firmy łatwiej i szybciej przyciągają nowych pracowników, natomiast średnie przedsiębiorstwa o kapitale polskim cechują się mniejszym prestiżem. Brak osób chętnych do podjęcia pracy powoduje, że wiele przedsiębiorstw ma problemy z terminową realizacją zamówień. Średnie firmy mają najbardziej ograniczone możliwości rozwoju, szansą dla nich jest zmiana pokoleniowa i odświeżenie dotychczasowego myślenia o rozwoju. Podkreślił, że dużą szansą jest wyjście poza granice terytorialne naszego kraju np. w ramach współpracy

z Ukrainą. Ze względu na brak odpowiedniej liczby wykwalifikowanych pracowników przedsiębiorstwa powinny otworzyć się na większe grono partnerów. Szansą dla bardziej efektywnego rozwoju gospodarki jest również większe powiązanie kooperacyjne z krajami „o tańszej sile roboczej” w stosunku do naszego kraju. Istnieje potrzeba przeprowadzenia analiz oraz odszukania pewnego know-how zastosowanego we Wrześni. Zlecone badanie powinno być podstawą do analizy systemu przygotowywania zestawu czynników oraz realizowania tego typu inwestycji w innych miejscach, m.in. w kontekście zmian związanych z rynkiem pracy oraz kształtowania potencjalnych nowych potrzeb.

Przedstawiciel **Komisji Dialogu Obywatelskiego** przy Wydziale Ochrony Środowiska UMP, zabrał głos w sprawie dróg wodnych mogących być alternatywą dla transportu drogowego. Ma obawy, że inwestowanie w drogi wodne w ujęciu gospodarczym spowoduje pogłębienie stepowania regionu. W swoim wystąpieniu zwrócił również uwagę na potrzebę współpracy regionów z innymi krajami na świecie oraz zastanawia się na ile współpracę zagraniczną można wpleść w system zarządzania rozwojem Wielkopolski.

Pan **Michał Piechocki**, Wicestarosta Powiatu Wągrowieckiego, wskazał na potrzebę wypracowania najbardziej optymalnego modelu rozwoju województwa, podkreślił ryzyko powielenia złego przykładu jakim jest województwo mazowieckie z silnym ośrodkiem centralnym oraz słabymi obszarami otaczającymi. Wskazał, że zauważalnym problemem jest opór przestrzeni oraz brak spójnego i kompleksowego projektowania w ramach poszczególnych województw, jako przykład podał rozwój kolei, która dojeżdża jedynie do Wągrowca. Drugim istotnym problem o którym wspomniał, był okres programowania strategii na 10 lat. Według Wicestarosty planowana strategia posiada zbyt krótki horyzont czasowy, nowa strategia powinna być zaplanowana podobnie jak poprzednia na co najmniej 20 lat, tak aby działania i cele w niej zawarte były bardziej przewidywalne i stabilne dla pozostałych JST.

Przedstawiciel **Portalu „Nasza Wielkopolska”**, wskazał potrzebę przedstawiania bardziej przejrzystych i szczegółowych budżetów województw. Obecny system sprawozdań w zakresie finansów publicznych nie dostarcza danych, które pozwalałyby na jednoznaczne przypisanie środków publicznych do realizowanych polityk. Opublikowane dane są często trudne do interpretacji, a wiele informacji o istotnym znaczeniu dla oceny sytuacji finansowej poszczególnych jednostek nie jest publikowanych. Wyraził także swoje zastrzeżenia wobec rozdziału kompetencji między Samorząd Województwa a Wojewodę.

Przedstawicielka **Fundacji Aktywności Lokalnej**, podkreśliła potrzebę realizowania szerokich konsultacji społecznych. W ramach prac nad nową strategią należy uwzględnić problem kryzysu liderstwa w Wielkopolsce oraz potencjałów w tym zakresie (mowa o wzmocnieniu tego potencjału w Wielkopolsce do 2050 roku). Zaznaczyła, że należy również zwrócić uwagę na ludzi młodych zarówno w ramach kształtowania podejścia do dobra wspólnego, jak i miejsca zamieszkania. Podkreśliła, że należy zaangażować młodzież w konsultacje strategii.

Przedstawiciel **Lasów Państwowych** zwrócił uwagę na problemy związane z bezpieczeństwem publicznym, na które wpływają ekstremalne zjawiska pogodowe. Wskazał, że zmiany pogodowe będą miały coraz większy wpływ na drzewa i lasy, a dużym zagrożeniem będzie postępująca utrata drzewostanów. Problemem obszarów leśnych jest także deficyt wody oraz konieczność ponoszenia wysokich nakładów związanych z retencją wodną.

Pani **Paulina Henning-Kloska**, posłanka na sejm RP, poruszyła problem wielkopolski wschodniej oraz potrzebę wsparcia tego obszaru m.in. w ramach OZE. Podkreśliła, że należy wspierać i budować inne silne ośrodki gospodarcze poza Poznaniem, ponieważ zmieniają się obecne potrzeby i preferencje mieszkańców naszego regionu, którzy są coraz mniej skłonni do poświęcania swojego czasu np. na dojazdy do pracy.

Przedstawicielka **Urzędu Miasta Piły**, wskazała potrzebę uwzględnienia w ramach prac nad strategią powiązań funkcjonalnych. Zapytała czy w ramach opracowania strategii brane są pod uwagę inne niż obecnie wyznaczone przez WBPP obszary funkcjonalne, czy widzimy możliwość jej aktualizacji.

Po wysłuchaniu głosów i uwag z sali, w dyskusję włączył się Pan **Marek Bryl**, który w odpowiedzi do uwag w sprawie dróg wodnych, wskazał że w Planie zagospodarowania przestrzennego podniesiono kategorię drogi wodnej Noteci, która według zamierzeń rządowych była zawsze przewidziana jako międzynarodowa droga wodna. Zapisy planu muszą być zbieżne z zamierzeniami ministerialnymi, jednak nie jest to równoznaczne z promowaniem tego typu transportu w najbliższej przyszłości. Z analiz wynika, że droga wodna na Noteci nie spełnia odpowiednich parametrów, które pozwoliłyby na jej dostosowanie do wymaganej kategorii jako drogi transportowej. Ze względu na charakter tego miejsca i ochronę środowiskową, rzeka powinna pełnić rolę głównie jako atrakcja turystyczna i droga wodna dla małego transportu wodnego.

Odnosząc się do zgłoszonych postulatów Pan **Michał Rejewski** udzielił wyjaśnień dotyczących zaplanowanego modelu rozwoju. Wskazał, że powinien to być model zrównoważony, wsparcie skierowane będzie zarówno do ośrodków wzrostu/koncentracji potencjałów i ich otoczenia, jak i do obszarów opóźnionych. Zwrócił uwagę, że już obecnie nie skupiamy się jedynie na Poznaniu, a wspieramy również inne ośrodki czy obszary, np. w ramach WRPO 2014+, jednak w nowej strategii planowane jest pogłębienie tego podejścia.

Pan **Grzegorz Potrzebowski**, w odpowiedzi na pytanie dotyczące zaangażowania młodzieży wskazał, że w ramach prac nad przygotowaniem strategii zaplanowano m.in. warsztaty do których zaproszeni zostaną także ludzie młodzi. Natomiast w odpowiedzi na pytanie związane z wspieraniem OZE, Pan Dyrektor zauważył, że rozwój i wspieranie tego typu inwestycji jest dużym problemem m.in. ze względu na zmieniające się przepisy prawne.

W odniesieniu się do uwag w sprawie obszarów funkcjonalnych Pan **Krzysztof Borkowicz**, podkreślił, że wyznaczenie/aktualizacja obszarów funkcjonalnych wymagać będzie dodatkowych szczegółowych analiz. Staramy się znaleźć pewne rozwiązania, gdyż mamy świadomość, że nowoczesna strategia wymaga wyjścia poza pewne dotychczas przyjęte ramy działań. Zaznaczył, że w przyszłych analizach planujemy także zbadać występujące relacje przestrzenne między różnymi obszarami, wychodzące również poza granice województwa wielkopolskiego.

Na zakończenie Pan **Marszałek Marek Woźniak** dokonał podsumowania spotkania. Odnosząc się do zgłoszonych postulatów wskazał, że w ramach zaplanowanego w strategii modelu rozwoju nie można wspierać wszystkich po równo. Jako przykład Pan Marszałek podał Polskę Wschodnią, która mimo licznych nakładów nie rozwija się w takim tempie jak pozostałe województwa. Ponadto decyzje podejmowane na poziomie województwa nie mogą być hamulcem dla innych obszarów w regionie. Należy dostosowywać instrumenty do lokalnych specyfik i potrzeb poszczególnych obszarów. Zwrócił uwagę, że inwestorzy zauważają potencjał inwestycyjny także poza Poznaniem, ważne jest jednak aby poszczególne JST były w stanie przygotować się do aktywnego pozyskiwania inwestorów oraz tworzenia odpowiednich warunków w otoczeniu. Pan Marszałek zadeklarował otwartość na współpracę zagraniczną oraz tworzenie wizerunku województwa na zewnątrz, gdyż jest to bardzo istotne. Samorząd Województwa prowadzi oraz będzie prowadził działania aby wesprzeć poszczególne firmy w wejściu na rynki zagraniczne. Odnosząc się do postulatu dot. młodzieży zadeklarował chęć współpracy z młodzieżą oraz realizowania z nią wspólnych działań na obszarze województwa. Odnosząc się do obowiązującego prawa dot. odnawialnych źródeł energii Pan Marszałek podkreślił, że w ramach strategii do 2030 nie będziemy mogli raczej mówić o złych przepisach prawnych, ponieważ mamy świadomość, że prawo zostanie zmienione. Pokreślił, że szansą dla województwa jest rozwój energii prosumenckiej, gdyż wiele

głosów jest przeciwko produkcji węgla. Pan Marszałek wskazał także potrzebę utworzenia krajowej strategii energetyki. Pan Marszałek podziękował wszystkim przybyłym za uwagę oraz udział w dyskusji, podkreślając jak ważne były wszystkie zgłoszone pomysły i uwagi oraz zachęcił do udziału w spotkaniach subregionalnych.